AVİM Yorum • No: 2016 / 78 • Aralık 2016

AKADEMİK ETİĞİN KASTEN YOZLAŞTIRILMASI: TANER AKÇAM ÖRNEĞİ

Aslan Yavuz ŞİR

Analist

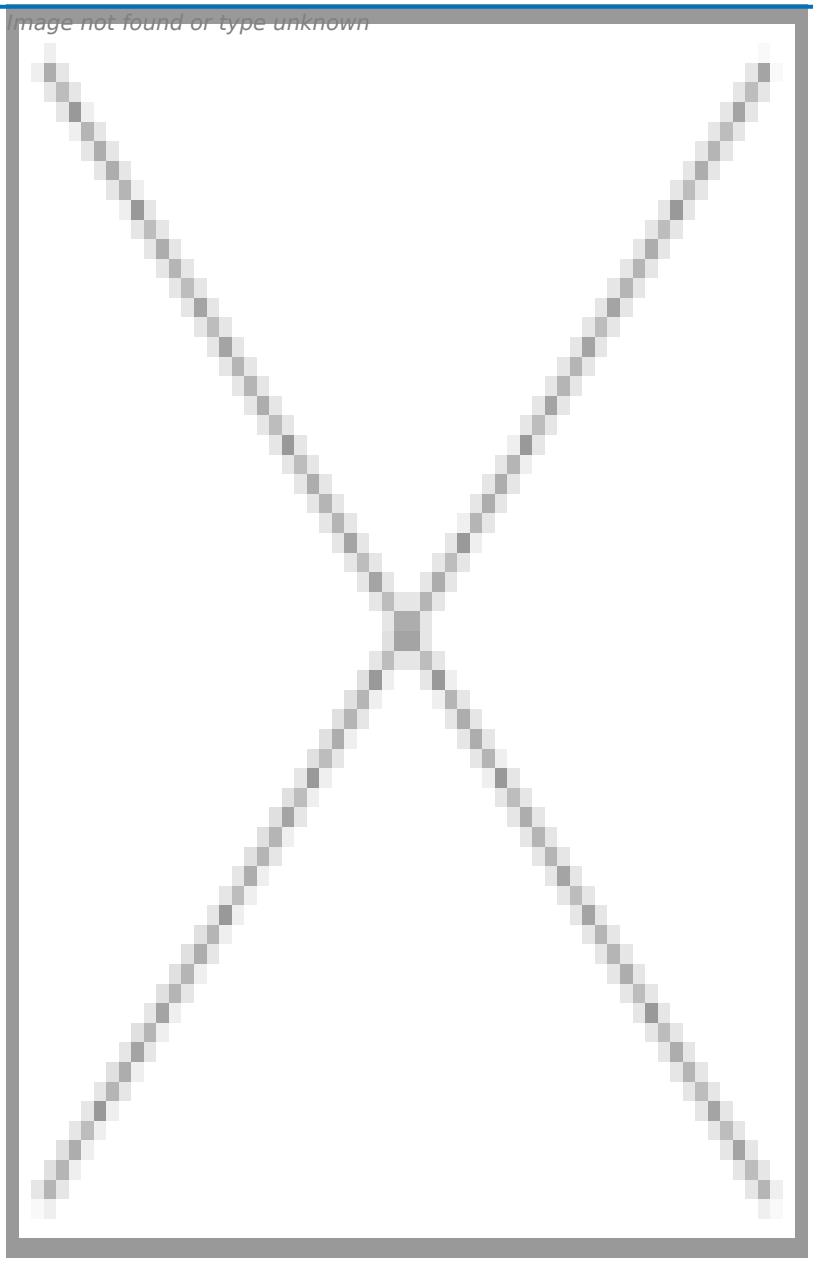
Taner Akçamın bugüne kadar yayınlanan çalışmalarının tartışmalı akademik niteliği ile ilgili çok sayıda değerlendirme daha önce yapılmıştır. Oysa Akçamın akademik yönteme hiçbir şekilde uygun olmayan ve yayınlanan çalışmalarındaki bilgilerin çelişki ve hatalarla dolu olması sonucunu veren yetersizliğinden öte, bir akademik etik sorunu vardır. Bunun en son örneği, sahte oldukları açık bir şekilde Orel ve Yuca tarafından kanıtlanmış Andonyan belgelerini konu alan son kitabında görülmektedir. Akçam, Orel ve Yuca tarafından açıkça ortaya konulan kanıtlara yanıt verdiğini iddia ettiği kitabında, bu kanıtlara karşılık vermek bir yana, her zaman olduğu gibi Orel ve Yucanın sözlerini tahrif ederek okuyucuya sunmakta, yazılmayan sözleri oradaymış gibi sunmakta, eksik bir şekilde aktarmakta, veya olanları da değiştirmektedir.

Burada yapılan bu çarpıtmalardan yalnızca bir tanesine değinilecektir.[1] Orel ve Yuca, Andonyan belgeleriyle ilgili kitaplarında, bu belgelerin sahte olduklarını ortaya koyarken çok sayıda kritik konuya değinmişlerdir. Orel ve Yuca Andonyan belgelerindeki imzalarda, belgelerin tarih ve şifrelerine, ihtiva ettiği bilgilerden, Andonyanın kişiliğine kadar çok derin bir araştırma yapmışlardır. Orel ve Yuca kullanılan belgelerden bir tanesine özellikle dikkat çekerek, belgenin yazılı olduğu kağıdın da sahteliğin kanıtı olduğunu söylemektedir:

> *Bu belgelerden 76 sayılı olanı çift çizgili ve hiç bir resmi işaret taşımayan bir kâğıda yazılmıştır. Daha çok Fransız okullarındaki yazı (kaligrafi) derslerinde kullanılan türden kâğıtlara benzeyen böyle bir kâğıdın Osmanlı dairelerinde resmi kâğıt olarak bulundurulması beklenemez.**[2]***

Söz konusu belge şudur:

Image not found or type unknown

Bu belgeye itiraz edecek bir akademisyenin, Orel ve Yucanın tespitlerine cevap vermesi beklenirdi. Yani çift çizgili ve hiçbir resmi işaret taşımayan bir kağıdın, resmi yazışmalarda kullanılagelen bir belge olduğunu ortaya koyabilmelidir ki Orel ve Yucanın itirazları geçersiz kalsın.

Akçam kitabında bu konuya özel bir bölüm ayırmış ve çizgili kağıt kullanma meselesi başlığı altında bazı iddialar ortaya koymuştur. Görüldüğü üzere henüz başlıkta dahi Akçam konuyu saptırmaktadır. Akçam bu bölüme başlarken şunları söylemektedir:

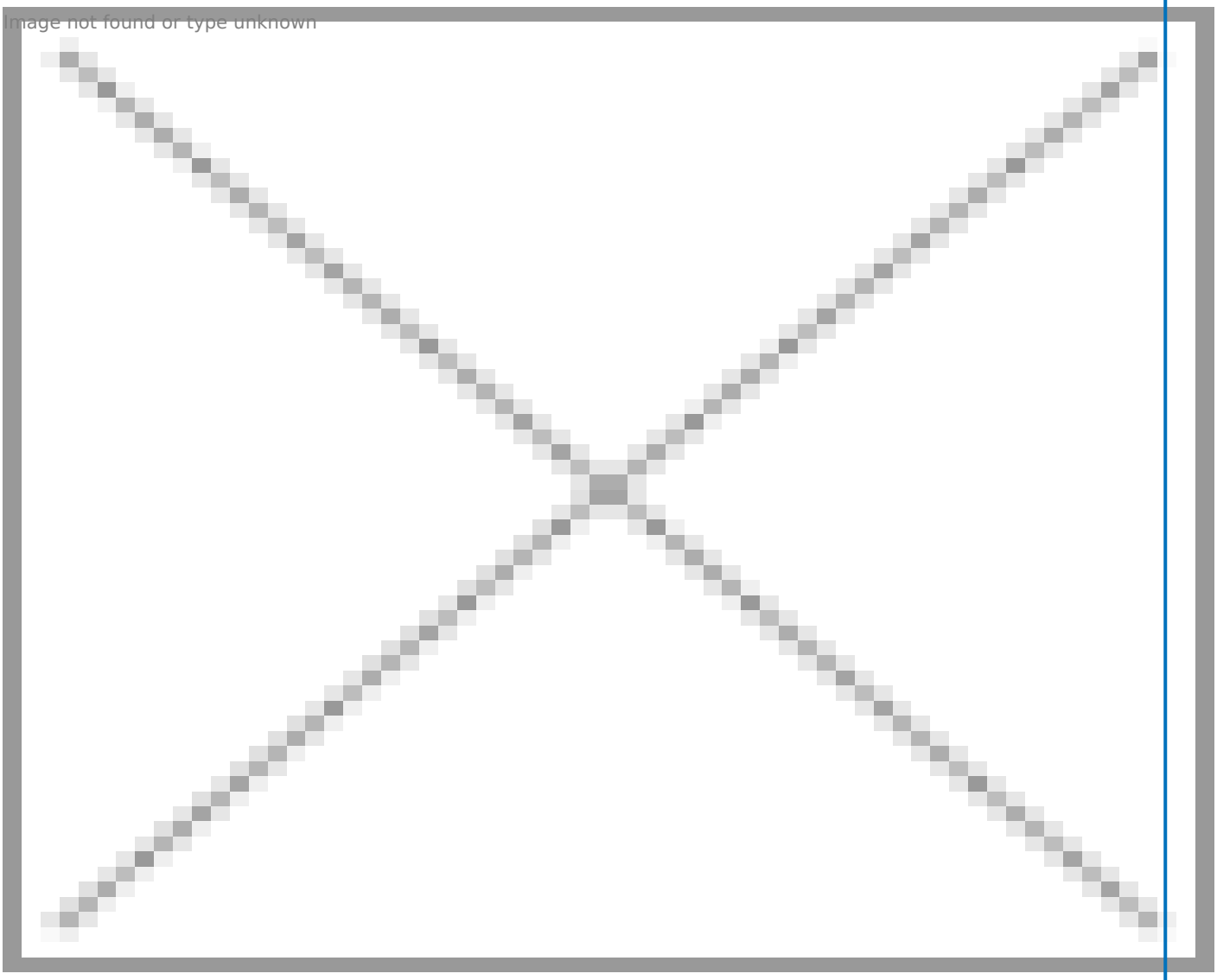
> *Yazarların çizgili bir kâğıdın Osmanlı dairelerinde resmi kâğıt olarak bulundurulması beklenemez türündeki yargıları ve bunun belgenin sahteliği için bir gerekçe olarak kullanılmaları gerçekten anlaşılır bir şey değildir. İlgili dönemde çizgili kâğıtlar Osmanlı bürokrasisinde kullanılmıştır ✵Anlaşılacağı gibi Orel ve Yucanın Naim Efendinin bir belgesinin çizgili kâğıda yazılmışını onun sahteliğini bir nedeni olarak sunması tamamıyla yanlıştır. Şifreli yazışmalarda düz değil çizgili kâğıt kullanılması esastır. Naim Efendinin verdiği belgenin çizgili kâğıda yazılmış olması, onun sahteliğinin değil tam aksine, orijinal olduğunun göstergesidir. Bu kısma eklemek*

istediğimiz son not Orel ve Yucanın Naim Efendinin belgelerinin sahte olduğuna yönelik ileri sürdükleri 12 noktanın çoğu çizgili kâğıt türü, çürütülmesi kolay argümanlardan oluştuğudur.[3]

Orel ve Yuca çizgili kağıt kullanılmasını bir delil olarak sunmamışlardır. Aksine kendileri de çizgili kağıda yazılmış belgeleri kendi kitaplarında yer verdikleri orijinal arşiv belgelerine dahil etmişlerdir. Örneğin:

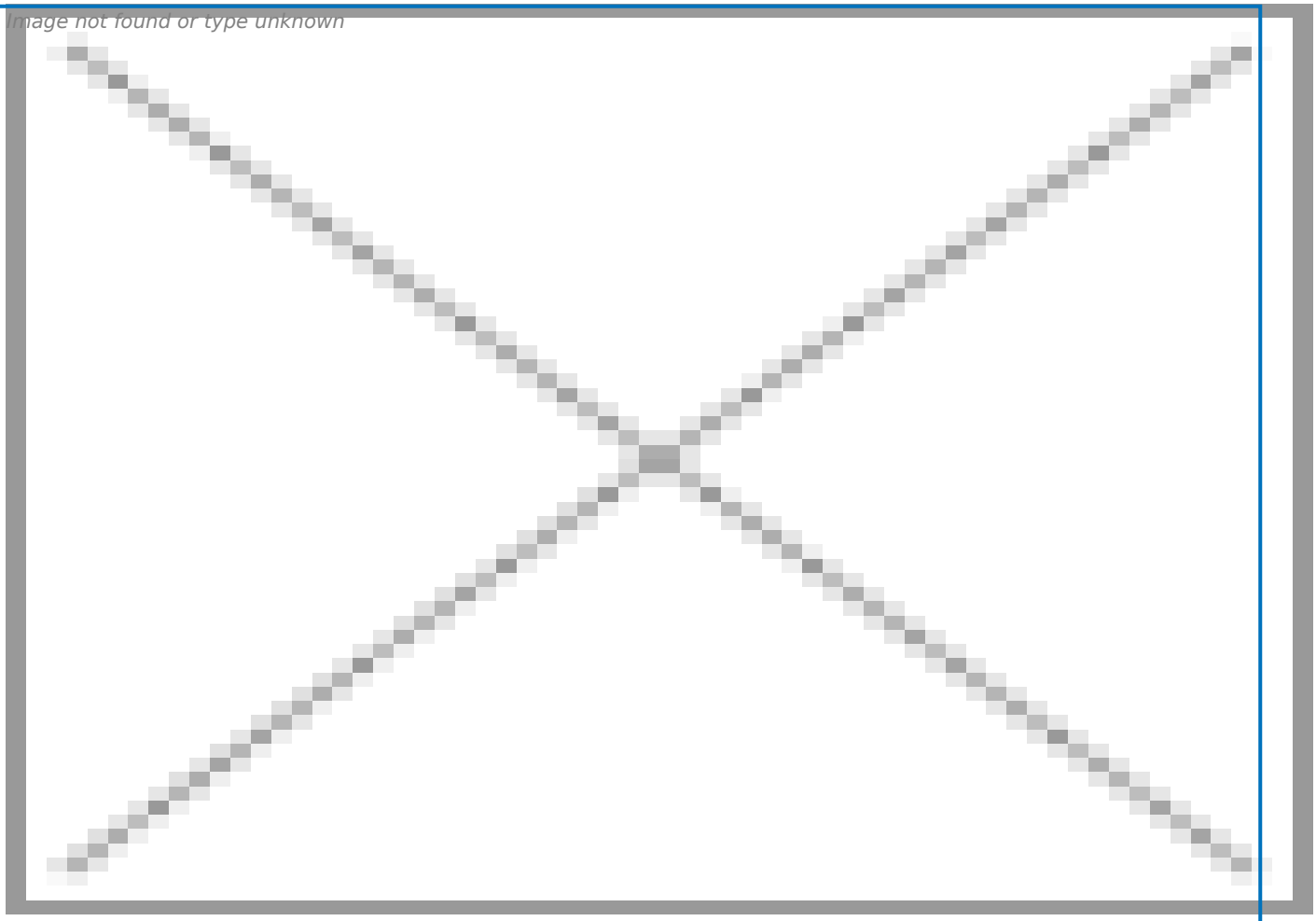
Belge I: Şinasi Orel ve Süreyya Yuca tarafından kitaplarının 77. sayfasında yayınlanan 26 Ağustos 1915 tarihli ve tek çizgili ve resmi kâğıt üzerine yazılmış şifreli telgrafın kopyası. Telgraf Dâhiliye Nazırı Talat Beytarafından Çanakkale Mutasarrıflığına yollanmıştır.

Image not found or type unknown

Belge II: Şinasi Orel ve Süreyya Yuca tarafından kitaplarının 78. sayfasında yayınlanan 11 Aralık 1915 tarihli ve tek çizgili ve resmi kâğıt üzerine yazılmış şifreli telgrafın kopyası. Telgraf Dâhiliye Nazırı Talat Bey tarafından Karahisar-ı Sahib (Afyon) Mutasarrıflığına yollanmıştır.

Image not found or type unknown

Orel ve Yucanın itirazı, yukarıdaki sahte belgede de açıkça görüleceği gibi çift çizgili ve hiçbir resmi işaret taşımayan bir kâğıdın resmi yazışmada kullanılmasının mümkün olmadığıdır.

Yalnızca Orel ve Yucanın söylediği ile Akçamın yukarıdaki ifadelerini karşılaştıracak olan bir okuyucu görecektir ki Akçam, Orel ve Yucanın söylediklerini çarpıtmakta ve bunun üzerinden bir karşı argüman üretmektedir. Akçam bu başlık altında asıl konu dışında, aslen Orel ve Yucanın söylediklerine hiçbir itiraz teşkil etmeyen, aksine onları tasdik eden, konuyla alakasız birçok gereksiz bilgi vermektedir. Osmanlı bürokrasisinde çizgili kağıdın sıkça kullanılmakta olduğu, Dahiliye Nezaretinin çizgili kağıt siparişi verdiğine dair arşiv belgeleri olduğuna dair bilgiler bunlara örnektir.

Bizim kanaatimize göre Akçamın metodolojisi zaten tüm çalışmalarında kusurludur ve bu birçok defa ortaya konmuştur. Buradaki asıl sorun etik bir sorundur. Akçam açıkça manipülasyon yapmaktadır. Ermeni iddialarına sempati ile bakanlar dahi Akçamın bu tahrifatlarını artık görmezden gelemezler.

Yine de hala Andonyan belgelerinin açıkça kanıtlanmış sahteliği konusunda bir çalışma yapılacaksa (Akçam dışında biri), Andonyanın kendisinin 26 Temmuz 1937 tarihinde yazmış olduğu[4] ve Orel ve Yucanın kitabında da kaynak belirtilerek aktardığı mektubundaki şu ifadelere yanıt verilmesini beklemekte olduğumuzu ifade ediyoruz:

> *Bu rapor (Rösslerin raporu) almancadır. Her türlü objektiflikten yoksun bulduğu kitabımın kompozisyonu hakkında çok sayıda eleştiri içermektedir. Ayrıca, savaş içinde Türkiyede bulunan Almanların tutumuna ilişkin pasajlardan çoğunu çürütmektedir. Hiç şüphe yok ki, işaret ettiği hususların çoğunda haklıdır. Ancak,*

eserimin tarihi bir çalışma değil, propaganda amaçlı bir çalışma olduğunu unutmaktadır. Kitabımın bu tür yayınlara özgü hatalardan tabiatıyla arınmış olamazdır ☀ Şunu da eklemek isterim ki, Londradaki Ermeni Bürosu ve Parisdeki Ermeni Ulusal Heyeti, savundukları davanın gerekleri uğruna, kitabımın yayınlanması sırasında yazdığım metni kendi bildikleri gibi serbestçe kullanmışlardır.

[1] Daha geniş bir analiz için bkz. Ömer Engin Lütem Aram Andonyan, Naim Efendi ve Talat Paşa Telgrafları Üzerine Bir Değerlendirme *Ermeni Araştırmaları,* Sayı: 55, 2016

[2] Şinasi Orel, Süreyya Yuca, *Ermenilerce Talat Paşaya Atfedilen Telgrafların Gerçek Yüzü* , (Ankara Türk Tarih Kurumu, 1983)s. 60

[3] Age, s. 94

[4] Akçamın kitabında 28 Temmuz 1937 tarihlendirilmiştir. Ayrıca bu mektupta yer alan ifadeler de Akçamın kitabında verilen mektup metni çevirisinde yine tahrif edilmiştir. Akçamın çevirisi için bkz. *Naim Efendinin Hatıratı ve Talat Paşa Telgrafları: Krikor Gergeryan Arşivi*. Sf 250-259

Yazar Hakkında :

Aslan Yavuz Şir AVİM'de Kıdemli Analist olarak çalışmaktadır. Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nde Uluslararası İlişkiler alanında doktora adayıdır. Türk-Ermeni ilişkileri, Ermenistan siyaseti, Orta Asya ve Kafkasya alanlarında çalışmalar yapmaktadır.

Atıfta bulunmak için: ŞİR, Aslan Yavuz. 2026. "AKADEMİK ETİĞİN KASTEN YOZLAŞTIRILMASI: TANER AKÇAM ÖRNEĞİ." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2016 / 78. Aralık 21. Erişim Kasım 08, 2026. https://www.avim.org.tr/tr/Yorum/AKADEMIK-ETIGIN-KASTEN-YOZLASTIRILMASI-TANER-AKCAM-ORNEGI-1

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır